

1. Inleiding en terugblik

Missie en visie De Ontdekkfabriek

Ieder kind heeft de kans nodig om diens creatieve potentieel te ontdekken vóór het tiende* levensjaar. Deze essentiële ontdekking beïnvloedt het verdere leerproces en de ontwikkeling van jongeren. Terwijl kinderen opgroeien, ontwikkelen ze spelenderwijs hun creativiteit. Echter, er zijn steeds minder plekken, materialen, gereedschappen en begeleiding voor kinderen te vinden.

*Tot het tiende levensjaar verzamelen kinderen voornamelijk informatie. Daarna strepen ze, tot ze 15-16 jaar oud zijn, keuzes af. (Bron: Stichting Weten, Drs. L. Roebroeck & Dr. H. Snijders)

Creativiteit is een essentiële eigenschap die steeds meer wordt gewaardeerd en waarvan het maatschappelijk belang wordt erkend. Nederland heeft een bloeiende creatieve industrie, die aanzienlijke raakvlakken heeft met de maakindustrie. Bovendien is er een groeiende vraag naar technisch geschoolde vakmensen. Het is van groot belang dat er plekken zijn waar kinderen hun creativiteit kunnen ontdekken, actief kunnen bouwen met hun handen en cultuur kunnen meemaken als drager van nieuwe ideeën en ontwikkelingen voor de toekomst.

De Ontdekkfabriek is zo'n plek: een creatieve werkplaats voor kinderen en jongeren. Een plek met een missie: kinderen en jongeren hun creatieve talenten laten ontdekken en ontwikkelen, zodat zij met creativiteit kunnen bijdragen aan het vinden van antwoorden op uitdagingen in de samenleving, nu en in de toekomst. De visie van De Ontdekkfabriek is dat kinderen en jongeren in een aantrekkelijke context die hun fantasie prikkelt (*storytelling approach*) geïnspireerd en geactiveerd worden om zelf, op hun eigen manier¹, te onderzoeken, ontwerpen, creëren en presenteren. Met hun presentaties inspireren en betrekken ze weer anderen in hun omgeving.

Profiel

De Ontdekkfabriek is een culturele instelling met professionals vanuit de kunsten, vormgeving en pedagogiek. In een oude fabriek op het voormalige Philips-terrein Strijp-S in Eindhoven brengen zij voor kinderen en jongeren van 7 tot 15 jaar een creatieve werkplaats tot leven die mede ruimte biedt aan presentaties en exposities.

In De Ontdekkfabriek worden avonturen bedacht en vertelmiddelen ontwikkeld zoals films, rekvisieten, lesbrieven en bouwpakketten. De bedoeling van de avonturen van De Ontdekkfabriek is om kinderen en jongeren verhalen te laten meemaken: enerzijds door de ontwikkelde verhalen te beleven en anderzijds door zelf een artistieke invulling te geven aan hun eigen avontuur. Zo stimuleert De Ontdekkfabriek kinderen en jongeren om met een combinatie van design en makerschap hun talenten te ontwikkelen.

De Ontdekkfabriek, opgericht in 2009, bereikt jaarlijks 30.000 kinderen en jongeren, via school (50 procent van het aantal bezoekers) en in hun vrije tijd met hun ouders (de andere 50 procent). De Ontdekkfabriek groeit jaarlijks en is inmiddels een gevestigde regionale instelling met nationale en internationale uitstraling. De organisatie heeft een brede achterban in het bedrijfsleven en werkt regionaal duurzaam samen met Brainport en culturele partners zoals CultuurStation², Dutch Design Foundation, lichtfestival GLOW en de zusterinstellingen De Uitvindfabriek in Breda en de Ontdekkhal in Utrecht. Landelijk is De Ontdekkfabriek aangesloten bij de Vereniging voor Science Centra met als doel kinderen en jongeren te bereiken via lokale leerecosystemen.

---

¹ We onderscheiden de hoofd-hand- of een hand-hoofd-benadering.

² Het kenniscentrum voor cultuuronderwijs in de regio Eindhoven.

Reflectie op de periode 2021-2024

Het begin van de periode 2021-2024 stond in het teken van herstel. De impact van de corona-periode was aanvankelijk nog merkbaar in de bezoekersaantallen. Na 2022 zijn deze aantallen echter alweer hoger dan voor de Corona-jaren. We zijn bovendien gegroeid in het aanbod op locatie bij scholen, kinderopvang en bedrijven.

Op onze vestiging zetten we steeds geavanceerdere, professionele gereedschappen, machines en digitale technieken in tijdens onze workshops met kinderen en jongeren. De gereedschappen en workshops hebben we zelf ontwikkeld, waarbij we ervoor gezorgd hebben dat ze ook extern inzetbaar zijn. Zo bereiken we met een (elektrische) mobiele makersbus scholen. De Sustainable Development Goals (SDG's) bleven belangrijke achterliggende thema's in onze programma's, net als de behoeften van de doelgroepen (zoals diversiteit, creativiteitsbevordering, STEAM, mediawijsheid, 21st century skills).

Inhoudelijk hebben we een nieuw programma ontwikkeld voor kleuters, genaamd 'De Uitvindere maken muziek'. Ook is de Zomerschool³ bestendigd tot een vaste waarde in Eindhoven tot en met 2026. Dat betekent een structurele inbedding van het culturele aanbod van De Ontdekkabrie in het onderwijs. In het project 'Leren waar nieuwsgierigheid ontstaat' (LWNO) zetten we in samenwerking met de Vereniging voor Science Centra samen met Brainport Development een leerecosysteem met centraal loket op waar scholen het educatief programma van culturele instellingen in de regio Eindhoven kunnen vinden. Daarmee namen we een overkoepelende functie binnen het Eindhovense culturele ecosysteem op ons.

Op artistiek vlak is een samenwerking tussen lichtfestival GLOW, De Ontdekkabrie en Cultuurstation opgestart. Kinderen creëren en presenteren jaarlijks hun eigen lichtcreaties: de footstep op het Ketelhuisplein in 2020 (in samenwerking met het TV programma Het Klokhuis), het Van Abbemuseum (2022) en de Paterskerk (2023). Deze samenwerking zal in de komende jaren worden voortgezet en geïntensiveerd met lichtkunstwerken in de stad en in de omliggende gemeenten. Er zijn zelfs plannen om deze projecten internationaal op te schalen.

Onze programma's evalueren we regelmatig met het kernteam. De kennis en ervaring van de werkvloer worden meegenomen bij de ontwikkeling van onze programma's, net als de informatie uit enquêtes onder leerkrachten en ouders. De feedback over aantallen, kwaliteit en verbeterpunten zijn tevens een voedingsbodem voor de doorontwikkeling van bestaande programma's. Die leiden tot nieuwe avonturen, zoals gepresenteerd in dit activiteitenplan.

De Ontdekkabrie heeft een grote naamsbekendheid opgebouwd met haar aanbod, zowel educatief als in de vrije tijd, voor jonge kinderen in de leeftijd tot en met 12 jaar. Jongeren komen vooralsnog vooral via het voortgezet onderwijs met De Ontdekkabrie in aanraking. Daar ligt een punt van verbetering: De Ontdekkabrie wil zich bij jongeren beter profileren als een aantrekkelijke plek voor buitenschoolse activiteiten.

---

³ In samenwerking met meer dan 40 basisscholen wordt in de zomervakanties een creatief programma aangeboden gericht op 500 tot 700 kinderen. We streven ernaar om dit project jaarlijks te kunnen blijven uitvoeren.

Ambitie: De Ontdekfabriek 2.0 meemaken

De Ontdekfabriek wil zich nog meer als creatieve broedplaats profileren en flink doorontwikkelen. Een plek en podium waar kinderen en jongeren (als leerling) samen met professionele creatieven (als assisterende leermeesters) cultuur maken, hun passie voor creativiteit kunnen delen en hun creaties kunnen tonen.

In de komende jaren ontwikkelt het artistieke team van De Ontdekfabriek een trilogie van nieuwe avonturen. Het eerste avontuur is voor jonge kinderen en inspireert hen om zelf hun eigen speelgoed en miniatuurstad te bedenken en maken. Kinderen maken toekomstplannen voor hun Eindhoven van de toekomst. Plannen die tijdens GLOW 2025 worden geprojecteerd op de gevels van de stad. Het tweede avontuur is gericht op iets oudere kinderen en prikkelt hun nieuwsgierigheid naar cultuur en wetenschap. Het derde avontuur is voor jongeren in het voortgezet onderwijs. Het biedt hen inspiratie vanuit andere culturen uit de hele wereld.

De nieuwe avonturen krijgen een plek in een vernieuwde ruimte waarin we de bestaande faciliteiten verbeteren. We zetten gericht in op het bieden van een creatieve werkplaats waar jongeren zich ook in hun vrije tijd kunnen en willen ontwikkelen. De behoefte om hun talenten, fantasie, ideeën en dromen voor een duurzame, leefbare toekomst te ontwikkelen loopt immers door na schooltijd. Jongeren uitnodigen om met hun creativiteit bij te dragen aan verbeteringen voor onze maatschappij, vraagt om een plek waar zij kunnen samenkomen. Een plek die een voedingsbodem is voor hun maatschappelijke betrokkenheid; een plek die hen inspireert tot het bedenken en maken van nieuwe oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen.

Tijdens openstellingen en activiteiten specifiek voor jongeren zullen onze begeleiders, zelf geworteld in de hedendaagse jongerencultuur, met de jongeren optrekken in de rol van leermeester. Daarbij komen actuele maatschappelijke thema's aan de orde. Met het programma 'De Ontdekfabriek Young Creatives' bieden we al vanaf najaar 2024 buitenschoolse programma's gericht op jongeren van 14 t/m 27 jaar.

De Ontdekfabriek 2.0 zal een creatieve broedplaats zijn. Met in het bijzonder aandacht voor de sociaal-maatschappelijke uitdagingen van de toekomst. Een plek waar de nieuwe verhalen integraal verbonden zijn met het gebouw, zodat ze werkelijkheid worden door ze -letterlijk en figuurlijk- mee te maken. De Ontdekfabriek 2.0 biedt bovendien nieuwe mogelijkheden⁴ voor presentaties, lezingen en (interactieve) expositie. Wat blijft, is de inzet van film, design, ontwerp en makerschap voor kinderen en jongeren, door professionele ontwerpers en begeleiders met een design-achtergrond.

Met dit ambitieuze plan kan De Ontdekfabriek een groter en breder publiek bereiken met een vernieuwd imago. Deze ambitie sluit perfect aan bij de groeiende internationale allure van Eindhoven.

Vernieuwde ruimte en faciliteiten

Door de ontwikkeling van De Ontdekfabriek tot De Ontdekfabriek 2.0 is vernieuwing van de ruimte en de faciliteiten nodig. Het aanpassen en opwaarderen van de ruimten en faciliteiten valt samen met een herhuisvesting die noodzakelijk is vanwege de verbouwing van het pand waarin De Ontdekfabriek nu is gehuisvest. Deze herhuisvesting gebeurt in nauwe samenwerking met de eigenaar van het pand (woningcorporatie Trudo) en de gebiedsontwikkelaar (Park Strijp Beheer). De wisselwerking tussen de verhaaltrilogie en de nieuwe faciliteiten is daarbij als een perpetuum mobile: de verhalen uitvoeren is De Ontdekfabriek 2.0 meemaken (tot stand brengen) en de artistieke visie werkelijkheid laten worden. Onderstaand geven we een overzicht van de faciliteiten die doorontwikkeld worden.

Film en presentatieruimte

Voor de doorontwikkeling van De Ontdekfabriek als creatieve werkplaats is een aangepaste film- en presentatieruimte nodig. In de huidige en toekomstige filmruimte vertonen we films zodat we kinderen meenemen op avontuur met behulp van storytelling. Met aanpassingen leent deze ruimte zich voor activiteiten zoals lezingen, presentaties en interactieve demonstraties, bijvoorbeeld met licht en geluid. Denk dan aan

---

⁴ De uitwerking hiervan is te vinden onder 'Vernieuwde ruimte en faciliteiten'

lichtinstallaties waarmee kinderen additieve kleurmenging ervaren of het visualiseren van lichtgolven opgewekt door trillingen van geluid die de bezoekers letterlijk voelen.

Expositieruimte & publiekswerkplaats

De ruimte voor een (semi) permanente expositie met filmrekwisieten die de kinderen en jongeren herkennen uit de films die ze hebben gekeken. In de doorontwikkeling maken we een multifunctionele expositieruimte. We kunnen dan sneller wisselen van (semi) permanente tentoonstelling naar wisselende presentaties. Zo kan De Ontdekkfabriek 2.0 functioneren als een multifunctionele presentatieruimte van en voor het publiek.

De expositieruimte loopt organisch over in een werkplaats. Werktafels met gereedschappen zorgen ervoor dat kinderen op een natuurlijke manier van een passieve, beschouwende houding (film), via een ontdekkende, onderzoekende houding (expositieruimte), naar een actieve, creatieve houding gaan in de werkplaats.

In de loop der jaren heeft de werkplaats zich ontwikkeld en zijn er meer gereedschappen toegevoegd. Naast traditionele skills, zoals zagen, boren en schuren, maken we steeds meer gebruik van geavanceerde gereedschappen zoals 3D-printers en CNC freesmachines. We blijven echter trouw aan onze basis: kinderen leren hoe ze materialen kunnen bewerken. We merken steeds vaker dat kinderen en jongeren deze - voor het creatieve en maakproces essentiële - basisvaardigheden niet meer beheersen.

Makerspace & Jonge Makers Community

In een tijd waarin technologie zich snel ontwikkelt en zelfdenkende robots en computers worden ontwikkeld, blijft er een grote behoefte aan mensen die de ambachtelijke basisvaardigheden nog beheersen. Er is een groeiende waardering voor beroepsonderwijs en een erkenning van het tekort aan vaardige vakmensen in de samenleving. We zien een herwaardering van het praktijkgerichte voortgezet onderwijs en er is nog ruimte voor verdere maatschappelijke acceptatie. Op het theoretische voortgezet onderwijs groeit juist de wens om ook praktijkvakken aan te bieden.

We zien een grote vraag naar meer projectgestuurd onderwijs en bijbehorende onderwijsfaciliteiten. Er moeten nieuwe scholen worden gebouwd om het groeiend aantal kenniswerkers in de regio te huisvesten. De Ontdekkfabriek 2.0 kan een cruciale rol spelen met workshops voor scholen gericht op creativiteit, design, wetenschap en techniek.

De huidige werkplaats van De Ontdekkfabriek is het meest geschikt voor kinderen op de basisschool. Daar brengen we met de doorontwikkeling naar De Ontdekkfabriek 2.0 verandering in. Met professionele en complexere machines in een groter afgesloten werkplaats ontwikkelen we een makerspace die aantrekkelijk is voor jongeren met technieken en faciliteiten die bij hen passen. Een plek waar ze thuishoeren, samen een Jonge Makers Community vormen en onder begeleiding van professionals aan hun eigen projecten werken.

2. Programma / activiteiten

In de periode 2025-2028 zetten we de exploitatie voort met programmering die we in de afgelopen 15 jaar hebben opgebouwd. We ontvangen kinderen en volwassenen in hun vrije tijd en bieden hun de bestaande programma's met speelfilms en workshops. De bezoekers bekijken de speelfilms en gaan actief aan de slag met de workshops die worden begeleid door onze avonturenbegeleiders.

Het educatieve programma vindt zijn weg naar scholen middels avonturen en bijbehorende lesmaterialen. Begeleiders van de Ontdekkfabriek verzorgen workshops op scholen of de scholen bezoeken de Ontdekkfabriek. In deze komende periode ontwikkelt ons Ontdekkfabriek jongerenteam een buitenschools aantrekkelijk programma wat vast onderdeel wordt van het vernieuwd jongerenaanbod. Intussen realiseert het creatieve team van De Ontdekkfabriek de nieuwe avonturen van de trilogie die daarna, maar nog in de periode 2025-2026, hun weg vinden naar het publiek. Hetzelfde creatieve team ontwerpt en begeleidt de bouw van de aangepaste faciliteiten ten behoeve van de verhuizing voor eind 2026.

Het artistieke concept

De Ontdekkfabriek is gebaseerd op een unieke verhalende methode waarbij kinderen geïnspireerd worden om in een contextrijke setting te onderzoeken, ontwerpen, creëren en presenteren. De multidisciplinaire programma's bestaan uit vertelmiddelen en tal van activiteiten die de fantasie prikkelen met design, beweging, taal, cultuur, makerschap en techniek. Verhalen beklijven en leven voort; met onze verhalen maken we iets wakker en hebben we blijvende impact. Dat geldt ook voor de nieuwe trilogie van verhalen.

Kinderen kunnen al op jonge leeftijd ontdekken waar hun affiniteit voor het maken ligt. Sommige kinderen beginnen met maken. Zij ontdekken gaandeweg wat ze willen creëren en hoe ze dat moeten doen. Een proces dat we de 'Hand-Hoofd' benadering noemen. Anderen denken eerst na over wat ze willen maken en gaan vervolgens ontdekken hoe ze het kunnen realiseren: de 'Hoofd-Hand' benadering.

De traditionele ontwerpmethoden zijn vaak sterk cognitief gericht, waarbij eerst wordt geanalyseerd, behoeften worden geïnventariseerd, meerdere ontwerpen worden beschreven en getoetst, en pas daarna prototypes worden gerealiseerd. Onze benadering biedt ook ruimte voor een meer intuïtieve manier van werken, waarbij mensen vanuit het maken ontdekken wat ze willen ontwerpen en welke bijdrage het kan leveren.

Wat De Ontdekkfabriek onderscheidt van andere culturele instellingen, is het aanbod van beide benaderingen. We beschikken over faciliteiten, begeleiding en gereedschappen om zowel de 'Hoofd-Hand'-methode als de 'Hand-Hoofd'-methode te ondersteunen. Ons doel is om een sociale context te creëren waarin voor beide ontwerpbenaderingen plaats is.

Die context creëren we door kinderen en jongeren te laten ontdekken hoe creativiteit kan bijdragen aan een duurzame samenleving (denk aan aandacht voor het klimaat, samenleven in stedelijke of juist landelijke gebieden, bereikbaarheid en mobiliteit, gezondheid en welbevinden). Professionele makers inspireren kinderen en jongeren om zelf te creëren. In onze verhalen geven we daarvan inspirerende voorbeelden; in de workshops ontwikkelen ze hun makers-vaardigheden; met *challenges* dagen we hen uit om zelf oplossingen te bedenken. Als ze die vervolgens presenteren, inspireren ze weer anderen.

Werkmethode: de ontdekkingstocht

Voor kinderen en jongeren is De Ontdekkfabriek een wereld vol verwondering vanaf het moment dat ze er binnenstappen. Ze gaan er op ontdekkingstocht en maken een creatieve reis in vijf stappen, die we hieronder verbeelden als tandwielen. We lichten iedere stap kort toe.

Inspireren met een verhaal

Iedere creatieve ontdekkingsstocht start voor kinderen en jongeren met een film die hen meeneemt in een avontuur dat is afgestemd op hun leeftijdscategorie. In de films, gemaakt door cineasten, zijn de acteurs omringd door rekwisieten van kunstenaars en ontwerpers die in samenwerking met beroepsopleidingen en regionale bedrijven zijn gebouwd.

Creatieve workshops

Na de film, nog vol van het avontuur, gaan de kinderen en jongeren naar de werkplaats annex expositieruimte. Daar zien ze de rekwisieten uit de film: het avontuur komt tastbaar tot leven. Het inspireert hen om zelf aan de slag te gaan, begeleid door de zogeheten 'avonturenbegeleiders' van De Ontdekkfabriek. De volgorde van en wisselwerking tussen Ontdekkend maken en Onderzoeken en Ontwerpen is voor elk kind verschillend.

Ontdekkend maken

De allesomvattende uitdaging voor de kinderen en jongeren is om het verhaal op eigen wijze af te ronden door zelf iets te creëren. Dat kan ook door gewoon te gaan doen: de hand-hoofd-benadering waarmee kinderen en jongeren ontdekken door te handelen. Ze werken individueel of in groepen aan hun projecten, die ze zichtbaar maken tijdens de afrondende presentatie en expositie.

Onderzoeken en ontwerpen

In de workshops die aansluiten op het avontuur in de film, dagen we kinderen en jongeren uit om op onderzoek te gaan in hun verbeeldingskracht. Het verhaal en de activiteiten prikkelen de fantasie en bevorderen samenwerking om te komen tot een ontwerp. Ze worden begeleid door pedagogisch en creatief onderlegde begeleiders en medewerkers.

Presenteren is inspireren

Kinderen en jongeren maken zelf films die ze (digitaal) meenemen naar huis. Dat doen ze ook met hun zelfgemaakte fysieke creaties, die ze thuis met trots presenteren. Bij educatieve projecten biedt De Ontdekkfabriek een podium (zowel fysiek als digitaal) waar kinderen hun voorstellingen en presentaties opvoeren.

Uitvoering van de activiteiten

De Ontdekkfabriek bereikt de doelgroep kinderen en jongeren op veel manieren en via veel kanalen, hetgeen zorgt voor kruisbestuiving. Als je De Ontdekkfabriek bezocht hebt met je school of tijdens de Zomerschool, dan wil je er vast ook je verjaardagsfeestje vieren met je ouders en vriendjes! Hieronder volgt een kort overzicht.

Primair onderwijs

Basisscholen kunnen tijdens schooltijd een bezoek brengen aan De Ontdekkfabriek waarbij we een aanbod hebben voor alle leerjaren. Met name voor kleuters is er erg weinig cultureel aanbod voor scholen; met De Ontdekkfabriek zijn we daarin uniek. Daarnaast worden projecten en workshops op de basisscholen uitgevoerd met een mini-Ontdekkfabriek op locatie. We bieden de mogelijkheid voor gastlessen (onder schooltijd of naschools) om scholen geheel te ontzorgen. Daarnaast kunnen leerkrachten gratis programma's van ons downloaden om deze zelf uit te voeren in de klas, hetgeen uiteraard heel laagdrempelig werkt. We benaderen en werken veelal direct samen met scholen, alsook samen met Cultuurstation via de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en het eerder genoemde Leersysteem dat we opgezet hebben met Brainport Development.

Zomerschool

Sinds 2015 organiseert De Ontdekkfabriek jaarlijks, speciaal voor kinderen met een anderstalige achtergrond, De Zomerschool in Eindhoven. Kinderen volgen gedurende zes dagen een contextrijk talig- en creatief programma op een tiental basisschoollocaties en in De Ontdekkfabriek. De Ontdekkfabriek leidt dit jaarlijkse project in nauwe samenwerking met Gemeente Eindhoven en de schoolbesturen. Het aantal deelnemende kinderen is in de loop der jaren opgelopen tot ongeveer 600 kinderen per jaar. Daarbij worden partnerorganisaties vanuit cultuur, sociaal domein en sport betrokken. De Zomerschool (die we blijven uitvoeren, tenminste tot en met het jaar 2026, maar zeer waarschijnlijk ook daarna) is van groot belang voor aansluiting in het onderwijs met het oog op onze andere projecten en programma's.

Vrijetijdsaanbod

De Ontdekkfabriek biedt een uitgebreid vrijetijdsaanbod. Hiervan maken gezinnen gebruik uit de stad, de regio en daarbuiten. Heel veel jarige kinderen vieren hun kinderfeestje in De Ontdekkfabriek, waardoor hun vriend(innet)jes ook geënthousiasmeerd worden. In de weekeinden en vakanties worden er ook bezoekers uit binnen- en buitenland ontvangen. Zij vieren bijvoorbeeld hun vakantie in de regio. De laatste jaren wordt het publiek steeds internationaler, ook door het groeiende aantal expats in de regio. Met De Ontdekkfabriek 2.0 wordt de publiekswerking versterkt met de makerspace voor een hogere leeftijdsgroep.

De werkwijze waarbij kinderen vanuit een avontuur ontdekken wat hun eigen passie is voor creativiteit, design en innovatie, biedt ook een passend aanbod voor de kinderopvang, met name in schoolvakanties. Het gereguleerde bezoek dat we aanbieden, is tevens de basis voor bezoeken door zorginstellingen (gehandicaptenzorg) met hun cliënten. De Ontdekkfabriek is goed toegankelijk en de programma's en workshops zijn in de meeste gevallen goed uitvoerbaar door mensen in rolstoelen. Via Quiet en Stichting Cultuur Inclusief bereiken we bovendien gezinnen met een kleine portemonnee (zij krijgen gratis entree).

Met het programma 'Ontdekkfabriek Young Creatives' bieden we speciaal voor jongeren in de leeftijd van 14 -27 jaar buitenschoolse activiteiten waarbij de Ontdekkfabriek (met name in de avonden) speciaal voor deze doelgroep wordt gereserveerd. Dit programma sluit aan bij het Jong Cultuur programma waarmee Cultuur Eindhoven een uitbreiding geeft van culturele activiteiten en de deelname van jongeren aan cultuur in de stad een extra impuls geeft.

Voortgezet onderwijs

Vanuit het voortgezet onderwijs (VO) is er behoefte aan verdieping en verbreding vanuit het CKV domein en vanuit beroepskeuze-perspectief. Het basisprincipe voor alle activiteiten is onderzoekend, ontwerpend en ondernemend leren. De programma's sluiten qua werkwijze aan bij de programma's voor het primair onderwijs (PO). Zo realiseren we een koppeling tussen primair en voortgezet onderwijs in een doorlopende leerlijn.

In het programma *Invented by All* werkt De Ontdekkfabriek samen met het bedrijfsleven en met het beroepsonderwijs. In dit programma worden leerlingen uitgedaagd om nieuwe ontwerpen en concepten te initiëren, om zo hun toekomstkansen in het bedrijfsleven in de regio te ontdekken. In andere programma's worden jongeren geïnspireerd om creatief aan de slag te gaan met maatschappelijke uitdagingen. De publiekswerking voor deze doelgroep willen we de komende periode versterken met de ontwikkeling van een makerspace voor de vrije tijd en het avontuur 'Around the World'.

Beroepsonderwijs

De Ontdekkfabriek werkt al jaren sinds de oprichting samen met het Beroepsonderwijs. Vanaf 2025 wordt de samenwerking met Fontys en het Summa college verder geïntensiveerd. We organiseren interdisciplinaire projecten waarbij studenten van de Fontys ICT interactieve installaties en spellen ontwikkelen en studenten van Summa Engineering de fysieke interactieve installaties ontwikkelen en bouwen. De resultaten krijgen een plek in de (interactieve) expositieruimte van De Ontdekkfabriek.

Communicatie en marketing

We zijn in staat een groot publiek te bereiken door de avontuurlijke beleving te benadrukken in een context die past bij een bepaalde doelgroep (leeftijd). Kinderen die normaliter niet zo snel de stap naar De Ontdekkfabriek zouden zetten, bereiken we via educatieve bezoeken en kinderfeestjes. Of denk aan bedrijven die bijzondere doelgroepen een bezoek aan De Ontdekkfabriek aanbieden. Daarnaast zijn er gerichte acties, bijvoorbeeld naar de expat community. Ook het organiseren van wedstrijden en online platforms waarop kinderen zelf hun eigen ontwerpen presenteren, dragen bij aan de bekendheid en het enthousiasme. En de positieve boodschap en trots die deze kinderen uitdragen, bereikt ook volwassenen om hen heen.

De Ontdekkfabriek is erg effectief in marketing en communicatie. Met relatief weinig middelen wordt een breed publiek bereikt. Dit gebeurt met name door het verkrijgen van *free publicity* en het gericht inzetten van digitale mediakanalen. Enkele kerncijfers: 200.000 website-bezoeken; 4.300 volgers op X; 6.400 volgers op Facebook; 2.450 op Instagram; 2.000 abonnees op de E-mail nieuwsbrief. PO- en VO-scholen bereiken we onder andere met deelname aan events gericht op onderwijs, deelname aan onderwijsnetwerken, samenwerking met Cultuurstation en als spin-off van de Zomerschool.

De communicatie is primair gericht op de doelgroepen in de regio maar we bereiken ook een landelijk publiek. Op publieksdagen zien we ook bezoekers uit andere delen van het land. De onderwijsprogramma's hebben een landelijke uitstraling en bereik. De binding van het publiek gebeurt door middel van nieuwsbrieven en sociale media en door de inhoud van de boodschap goed af te stemmen op de leeftijdsgroepen. Door de verschillende programma's die we aanbieden, is een herhalingsbezoek of deelname aan een nieuw programma dus aantrekkelijk. Denk dan ook aan de nieuwe verhalen-trilogie en De Ontdekkfabriek 2.0 uit dit plan. We gaan dit bovendien versterken met een loyaliteitsprogramma ter verdere stimulering van herhaalbezoeken.

Beoogd resultaat

In de periode 2025-2028 continueren en bestendigen we de bestaande activiteiten van De Ontdekkfabriek. Op zaterdag, zondag, woensdag en in de schoolvakanties bieden we ons programma aan voor het publiek. Ook zijn we op weekdays op reservering open voor basisscholen en voortgezet onderwijs. Op externe locaties voeren we workshops uit; met onze makersbus installeren we ter plekke gereedschappen, machines en materialen.

Parallel daaraan implementeren we in deze periode het programma Quantum Code en ontwikkelen we de twee andere nieuwe avonturen in de trilogie. Het avontuur 'De Uitvinders van Droomstad' vormt de basis voor het programma 'Jouw Eindhoven van de toekomst' en het 'Droomstad' project voor GLOW, waarbij het publiek actief aan het programma deelneemt.

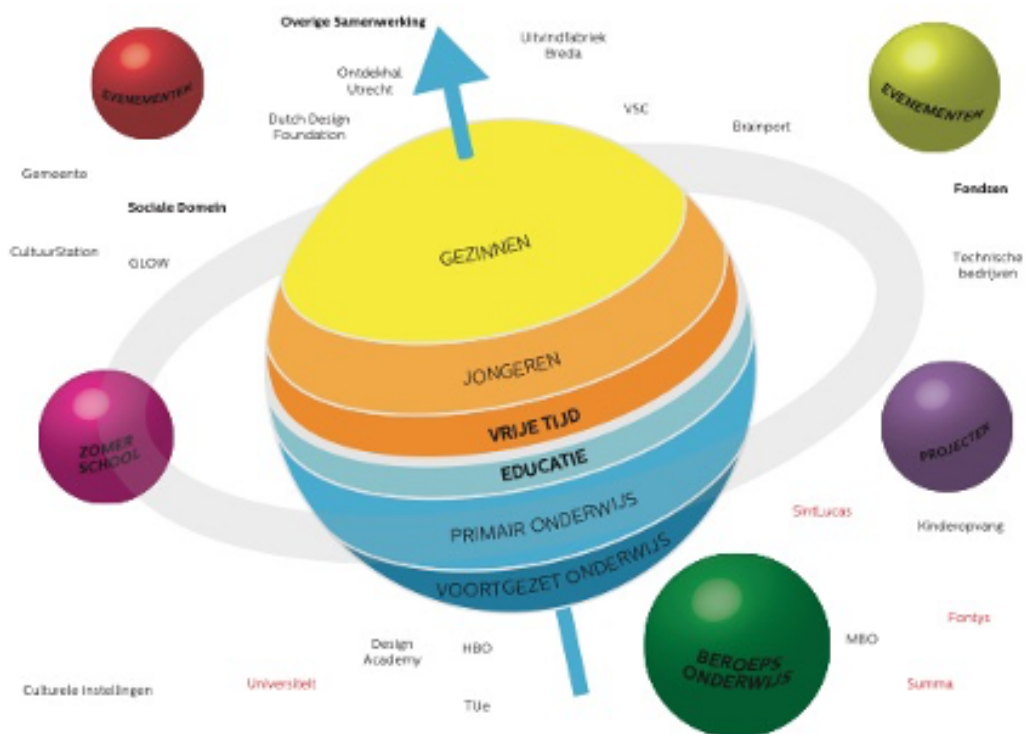
Tot slot zal De Ontdekkfabriek in deze periode verhuizen en doorontwikkelen tot een makerspace die aantrekkelijk is voor jongeren met technieken en faciliteiten die bij hen passen. Een plek waar ze thuiskomen en een plek waar de verhalen uitvoeren betekent dat de artistieke visie werkelijkheid wordt.

3. Maatschappelijke relevantie

De Ontdekkfabriek is een gevestigde regionale instelling met nationale en internationale uitstraling. We werken regionaal duurzaam samen met culturele partners zoals CultuurStation, Dutch Design Foundation en lichtfestival GLOW. Landelijk zijn we aangesloten bij de Vereniging voor Science Centra met als doel kinderen en jongeren te bereiken via lokale leer ecosystemen. Omdat we onze activiteiten positioneren op het snijvlak van kunst, design, techniek en (sociale) innovatie worden we steeds vaker nationaal en internationaal aangehaald als 'schoolvoorbeeld'.

Omgevingsbewustzijn:

De Ontdekkfabriek staat midden in de samenleving en opereert op het snijvlak van diverse domeinen: cultuur, educatie, sociaal-economisch. Actuele maatschappelijke thema's komen tot uiting in de programma's en projecten. Zowel op projectbasis als op structurele basis (GLOW, Zomerschool, SCE, Gemeente) wordt nauw samengewerkt met een groot aantal relevante partijen in al deze domeinen. Een overzicht daarvan is te vinden in onderstaande afbeelding.

Over de locatie

De Ontdekkfabriek, ook de 2.0-versie beschreven in dit plan, is gevestigd in het stadsdeel Strijp. Strijp is een locatie van grote cultuurhistorische waarde voor Eindhoven, de omliggende regio als het kloppend hart van de Brainport-regio. Dat zien we terug in ons publiek en in onze samenwerking met partners.

De Ontdekkfabriek voert programma's uit voor scholen in de hele gemeente Eindhoven en de omliggende regio. We werken samen met Brainport, hebben een brede achterban in het lokale en regionale bedrijfsleven, en een duurzame samenwerking met culturele partners zoals CultuurStation, Dutch Design Foundation en lichtfestival GLOW. Daarnaast werken we samen met de TUE, bijvoorbeeld in het Quantum Delta NL-programma.

Meerwaarde cultureel vrijetijdsaanbod

De Ontdekkfabriek is een belangrijk onderdeel van het vrijetijdsaanbod van de stad Eindhoven. Ongeveer de helft van de bezoekers komt in hun vrije tijd. Kinderen en ouders bezoeken ons in het weekeinde en op vrije

dagen. Ze besteden gemiddeld vier uur op onze locatie. Voor de jonge toeristen en hun ouders is de Ontdekkfabriek een van de 'Culturele hotspots'. Met De Ontdekkfabriek profileert de regio zich bovendien als een interessante en creatieve regio om te wonen, ook voor expats.

De programma's van De Ontdekkfabriek zijn vanzelfsprekend relevant voor Eindhoven en omgeving, maar ze hebben ook een bovenregionale functie. Het publiek van De Ontdekkfabriek komt uit het hele land en zelfs daarbuiten.

Meerwaarde voor onderwijs

De Ontdekkfabriek is als vindplaats belangrijk voor het onderwijs als het gaat om creativiteitsbevordering en ontwikkeling van 21st century skills bij leerlingen. Met het grote en diverse cultuureducatie aanbod is De Ontdekkfabriek een vaste waarde in het educatieve ecosysteem.

De Ontdekkfabriek bereikt een breed publiek van jong en oud. In de eerste plaats via het primair en voortgezet onderwijs waar leerkrachten de outreach-programma's van De Ontdekkfabriek vakoverstijgend inzetten. Binnen het huidige onderwijscurriculum zijn dat met name de CKV-vakken. Binnen het voortgezet onderwijs is er toenemende vraag naar content op het gebied van makers educatie, burgerschapsonderwijs en projectgestuurd onderwijs. Bovendien is er in het voortgezet onderwijs veel draagvlak voor interdisciplinaire projecten waarbij cultuur wordt ingezet om het onderwijs contextrijk en aantrekkelijk te maken. Juist vanuit de cultureel-maatschappelijke context sluiten we goed aan bij de belevingswereld van kinderen, jongeren, leerkrachten en docenten. Door deze benadering lenen de programma's zich naast Culturele en Kunstzinnige Vorming ook voor andere vakken in het curriculum zoals techniek, taal, wereldoriëntatie en beroepsoriëntatie.

De Ontdekkfabriek is partner in een Interreg-project voor jongeren, samen met Brainport Development en een aantal Vlaamse instellingen, waarmee ons bereik in Vlaanderen verder versterkt wordt.

Meerwaarde door verder opschalen

Mede doordat we het programma-aanbod hebben uitgebreid met een mobiel concept, inclusief (elektrische) mobiele makersbus, kunnen we het bereik in onze stad en regio verder vergroten. In onze nieuwe ambities willen we ons bereik opschalen waarbij we de nadruk leggen op het voortgezet onderwijs.

De Ontdekkfabriek heeft tevens een nationaal bereik met de workshops, lezingen en tentoonstellingen die op verzoek van instellingen en bedrijven in heel Nederland worden georganiseerd. Daarmee profileren we Eindhoven als stad voor creatieve makers.

4. Zakelijk / Financiering

De financieringsmix van de Ontdekkfabriek is gebaseerd op entreegelden van bezoekende scholen en publiek. Hiermee wordt een aanzienlijk deel van de exploitatie gedekt. Met name voor ontwikkeling van nieuwe programma's en overhead zijn gelden uit sponsoring en subsidies nodig. Ook is er sprake van diverse projecten die gedekt worden door bijdragen van opdrachtgevers. De Zomerschool en nieuw te ontwikkelen verhalen/programma's met behulp van fondsen zijn hier voorbeelden van. Mocht de nieuwe locatie in eigendom komen van de Stichting wordt daarvoor een financieringsmix van lening(en), subsidies, fondsen en sponsoring beoogd. Het vermogen van de Stichting wordt beheerd door het Bestuur onder toezicht van de Raad van Toezicht en besteding ervan is enkel ten behoeve van de doeleinden van de Stichting zoals vastgelegd in de statuten.

De zakelijke kwaliteit wordt uitgedrukt in de bedrijfsvoering, toepassing van de Governance Code Cultuur en het beloningsbeleid. In de bedrijfsvoering staan duurzaamheid, vertrouwen en *good governance* van oudsher hoog in het vaandel.

Duurzaamheid

De Ontdekkfabriek ontwikkelt nadrukkelijk met kwaliteit. Producten en projecten zijn altijd bedoeld om op middellange tot lange termijn waarde op te leveren. Het streven naar duurzaamheid is vastgelegd in de statuten van de stichting. In onze programma's zit duurzaamheid nadrukkelijk als thema verwerkt. Kinderen ontwerpen vanuit circulariteit en we leren hen afval te scheiden.

Vertrouwen

Kwaliteit, eerlijkheid, wederzijds respect en luisteren naar elkaar: het zit in het DNA van het management én de medewerkers van De Ontdekkfabriek. Er is een vertrouwenspersoon die voor deze functie is opgeleid. De Ontdekkfabriek is al ruim 14 jaar actief en nog nooit in conflict geraakt met een partner, leverancier, medewerker, afnemer of subsidiënt.

Governance

De Ontdekkfabriek heeft een RvT governance-model. Het dagelijks bestuur bestaat momenteel uit twee personen: een met een bedrijfseconomische opleiding (Universiteit van Tilburg) en een ontwerper/kunstenaar/vormgever (opgeleid bij Design Academy in Eindhoven). Het producerende artistieke team werkt deels in vaste dienst voor de Ontdekkfabriek en deels op freelance-basis. Daardoor is er zowel betrokkenheid als eigenaarschap en ruimte voor zelfontplooiing en ontwikkeling. De begeleiding van bezoekers is in handen van een divers team met een creatieve en/of pedagogische achtergrond.

Doorontwikkeling van en ontwikkeling door jonge creatieven

Voor jongeren en studenten van diverse opleidingen biedt De Ontdekkfabriek een aantrekkelijke stageplaats. De taken variëren van (event) managementondersteuning, pedagogiek tot ontwikkeling van educatieve programma's. Van grafisch ontwerp tot en met de realisatie van nieuwe workshops. We bieden nieuwe talenten de kans om voorop te lopen. Dit betekent dat we investeren in jongeren die binnen De Ontdekkfabriek als medewerker kunnen groeien. Onze jonge stagiairs en medewerkers weten bovendien wat kinderen en jongeren bezighoudt en ze kennen de actuele ontwikkelingen in de jongerencultuur. Hun inzichten dienen als bron van inspiratie voor de nieuwe programma's die we ontwikkelen.

Financieel gezond

De Ontdekkfabriek heeft een gezonde financiële positie, positieve balanspositie en een mix van zeer verschillende inkomstenbronnen. De organisatie is de coronajaren goed doorgekomen, rapporteert sinds 2016 structureel een positief financieel bedrijfsresultaat (met uitzondering van 2019 toen er programmatische ontwikkelingen zijn doorgevoerd vanuit de reserve). Bezoekersaantallen en omzet groeien jaarlijks en er is, kijkend naar het culturele veld, een relatief geringe subsidieafhankelijkheid. Bestuur en Raad van Toezicht voeren risicoanalyses uit waarin mogelijke bedreigingen worden gesignaleerd en beoordeeld op de mate van impact, de waarschijnlijkheid dat de bedreiging zich voordoet. Op basis daarvan worden mitigerende maatregelen geformuleerd teneinde de betreffende risico's te minimaliseren. Uit de laatste risicoanalyse is gebleken dat de organisatie zeer gezond en toekomstbestendig is.

Governance Code Cultuur

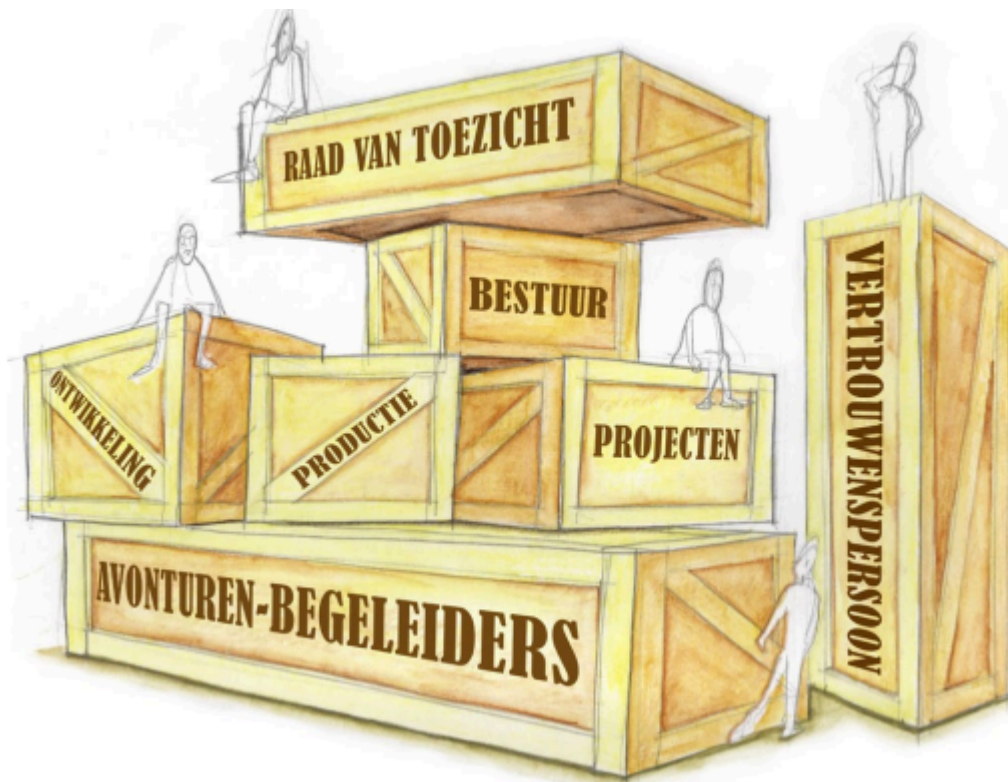
Stichting De Ontdekkfabriek hanteert het Raad-van-Toezicht model. De toezichthouders zijn onafhankelijk en hebben geen ongewenste directe of indirecte belangen bij het uitvoeren van hun onbezoldigde toezichtfunctie. De maatschappelijke doelstelling van De Ontdekkfabriek is vastgelegd in de notariële oprichtingsakte en statuten. Deze vormt de basis voor een duurzame, verantwoorde bedrijfsvoering.

De continuïteit van De Ontdekkfabriek is nadrukkelijk afhankelijk van de artistieke- en organisatorische kwaliteit. Deze worden dan ook met succes bewaakt door het dagelijks bestuur, bestaande uit twee personen, en de Raad van Toezicht die uit vijf personen bestaat. Private financierders hebben geen zetel in het bestuur of de Raad van Toezicht. Positieve exploitatieresultaten verhogen het eigen vermogen van de Stichting om vervolgens geïnvesteerd te worden in verdere ontwikkeling van het programma. Jaarlijks wordt de volledige boekhouding door een externe accountant gecontroleerd en bedrijfsmatige risico's worden door de accountant conform de daarvoor bestemde wetgeving gerapporteerd aan zowel het bestuur als aan de Raad van Toezicht.

Vier tot zes keer per jaar komt de Raad van Toezicht samen met het bestuur. Naast een controle van de verslaglegging op de bedrijfsvoering ziet de Raad van Toezicht toe op eventuele ongewenste belangenverstrengelingen bij het bestuur en/of de organisatie als geheel. Het inhoudelijke jaarverslag wordt gedeeld met stakeholders en subsidiënten. In de Raad van Toezicht heeft een jurist zitting die zich toelegt op de feitelijke navolging van de Governance Code Cultuur.

Teneinde een prettige en veilige werkomgeving te creëren voor de medewerkers streeft De Ontdekkfabriek een transparante bedrijfscultuur na. Er zijn uitgebreide procedures voor fysieke veiligheid van bezoekers en personeel, waarbij ook toezicht op de naleving ervan is georganiseerd. Het bestuur, belast met de dagelijkse leiding, is zeer goed benaderbaar voor alle medewerkers. Ook is er een officiële vertrouwenspersoon die bij eventueel grensoverschrijdend gedrag danwel schendingen van integriteit of veiligheid een melder ondersteunt bij het zoeken naar oplossingen.

Op basis van meerdere in 2022 en 2023 gevoerde gesprekken tussen RvT en bestuur is in 2024 een statutenwijziging doorgevoerd om de statuten van de Stichting weer volledig WBTR- en GCC- compliant te maken.

Fair Practice Code

De Ontdekkfabriek ontwikkelt duurzaam. Producten en projecten zijn altijd bedoeld om op middellange tot lange termijn waarde op te leveren. We hanteren de basisprincipes van de Fair Practice Code en zijn voorvechter van eerlijke vergoedingen voor iedereen die werkt, of het nu administratieve krachten, schoonmakers of ontwerpers zijn. De Ontdekkfabriek is niet gebonden aan een CAO. Wel vindt de Ontdekkfabriek het belangrijk om een leidraad te hebben en is het personeelshandboek en de salaristabellen gebaseerd op de CAO recreatie en die uit het onderwijs. Het werkzame personeel bij de Ontdekkfabriek staat juridisch onder contract bij een payroll organisatie. Zij hanteren exact dezelfde arbeidsvoorwaarden die de Ontdekkfabriek zou moeten hanteren wanneer zij alles zonder payroll zouden uitoefenen. Het personeelshandboek is zorgvuldig met Mettom samengesteld en gecontroleerd op juridische wet- en regelgeving. Ondanks dat de Ontdekkfabriek niet verplicht

is een pensioenregeling te bieden voor medewerkers vanaf 18 jaar, heeft de Ontdekkfabriek hier toch voor gekozen.

Met freelancers worden zeer redelijke bedragen overeengekomen.

Transparantie

Hoewel de basisprincipes van de Fair Practice Code in de praktijk gehanteerd worden, is De Ontdekkfabriek nog geen organisatie die implementatie van de Fair Practice Code documenteert en actief communiceert en uitdraagt. De managementstijl van De Ontdekkfabriek kenmerkt zich wel door transparantie en het delen van veel informatie aan alle medewerkers. We willen het omschrijven als een cultuur van wederzijds respect. De loontabel is openbaar voor alle personeelsleden.

Code Diversiteit & Inclusie

De Ontdekkfabriek is al vanaf de oprichting lid van de Vereniging van Science Centra (VSC). In 2019 is een werkgroep opgestart om de implementatie van de Code Diversiteit en Inclusie te bewerkstelligen. De Ontdekkfabriek heeft bijgedragen aan een onderzoek naar de status van de principes achter de codes binnen de instellingen van de VSC-leden ("weten waar je staat"). Het moge duidelijk zijn dat De Ontdekkfabriek diversiteit waardeert en inclusie nastreeft. In de praktijk is het al voor een belangrijk deel zo: om de huidige status van de hantering van de code te beschrijven reflecteren we hieronder op de 4 P's uit de Code Culturele Diversiteit (Programma, Publiek, Personeel en Partners).

Programma

Al sinds de oprichting werkt De Ontdekkfabriek met speelfilms die in opdracht worden geproduceerd. In alle films die tot dusver zijn geproduceerd zijn de acteurs - bewust gekozen - zeer divers. In twee films is de vriendschap tussen kinderen met een zeer totaal verschillende achtergrond (en huidskleur) zelfs het basisthema. Maar ook de waardering van eigenschappen van mensen met diverse achtergronden en wat je van elkaar kunt leren: al duizenden basisschoolleerlingen in Nederland hebben van het Keniaanse jongetje Jabali geleerd hoe je van afvalmaterialen speelgoed kunt maken. De speelfilm 'Het Grote Mensen Mysterie' gaat over een meisje dat dyslectisch is. Een veelvoorkomend fenomeen bij creatieven en makers, die zich dan ook vaak in het verhaal herkennen.

Publiek

De Ontdekkfabriek werkt veel voor het onderwijs. Dat impliceert dat het bereikte publiek een dwarsdoorsnede is van de complete en diverse samenleving. Daarnaast voeren we projecten die speciaal gericht zijn op diverse doelgroepen.

De Zomerschool voeren we al sinds 2015 jaarlijks uit; het nieuwe avontuur 'Around the World' wordt zelfs mede voor de Zomerschool ontwikkeld. In samenwerking met partners bereiken we ook speciale publieksgroepen (kinderen in asielzoekerscentra bijvoorbeeld) en we houden rekening met de taalproblemen van kinderen die in een niet-Nederlands taalgebied zijn opgegroeid.

Voorts werken we samen met liefdadigheidsorganisaties zoals Quiet Eindhoven die mensen met een kleine portemonnee willen stimuleren om cultuur te ontdekken. Voor mensen met een beperking (die we bereiken via speciaal onderwijs, zorginstellingen of sociale projecten) is er altijd ruimte. We passen onze voorzieningen en begeleiding aan op hun behoeften. Ook hebben we genderneutrale toiletten.

Personeel / medewerkers

Bij het aannemen van personeel voeren we een actief beleid om stagiairs waardevolle stageplekken te geven met eigen verantwoordelijkheid, goede begeleiding en waardering. Daarnaast hebben we een tweetal plaatsen voor mensen die bezig zijn met re-integratie trajecten na ziekte. De man-vrouw verdeling bij de medewerkers is gelijk. De operationele leiding ligt bij een vrouw.

De Raad van Toezicht heeft een aantal vrouwelijke leden, waarvan de juriste, gespecialiseerd in privacy-wetgeving, de organisatie zal begeleiden de codes nog beter te implementeren. De Ontdekkabriek is een plek die de diversiteit van onze samenleving weerspiegelt. Onze interne vertrouwenspersoon geeft verder vorm aan de sociaal veilige werkomgeving.

Partners

Onze nauwe samenwerking met onderwijspartners zorgt inherent voor diversiteit en inclusiviteit, aangezien (bijna) ieder kind in Nederland naar school gaat. Onze focus op diversiteit en inclusiviteit in het onderwijs is nog specifiek terug te zien in de samenwerking met de partnerscholen van de Zomerschool. Op cultureel vlak krijgt inclusie vorm in onze samenwerking met Cultuur Inclusief en Quiet, die gratis entree aanbieden aan gezinnen die met weinig geld moeten rondkomen. Ook werken we samen met partners in de gehandicaptenzorg. Het gereguleerde bezoek en de programma's die we aanbieden maken De Ontdekkabriek heel geschikt voor mensen in rolstoelen.

Het belang van creatieve ontwikkeling

In 2011 waarschuwde wetenschapsjournalist Mark Mieras in dagblad Trouw al voor de afname van creativiteit onder jongeren. Hij verwees naar Amerikaans onderzoek met metingen onder 300.000 Amerikaanse leerlingen tussen 1990 en 2008 waaruit bleek dat de creativiteit gestaag met ongeveer tien procent daalde, terwijl het gemiddelde IQ in dezelfde periode met vier procent steeg.

Deze metingen omvatten eigenschappen zoals reflectievermogen, originaliteit en out-of-the-box denken. De conclusie was duidelijk: kinderen werden weliswaar intelligenter, maar ze vertoonden minder vindingrijkheid, originaliteit en flexibiliteit. Een van de factoren die werden genoemd, was de snel veranderende speelcultuur, waarin cultuur en spel plaats maakten voor intensievere nadruk op rekenen en taal, zowel in de Verenigde Staten als in Nederland.

Mieras benadrukte verder in zijn artikel het cruciale belang van een speelse cultuur, die niet als een luxe moet worden beschouwd, maar als een noodzakelijke voorwaarde om te overleven. Vooral in tijden van snelle verandering, toenemende concurrentie en stress, is creativiteit essentieel.

Stichting De Ontdekkfabriek
Torenallee 22
5617 BD Eindhoven